

Eug Debbaut
Chaussee de Brusselles
Moelle Les Gand

NUMMER 1

2 CENTIEMEN PER NUMMER

MEERT 1904

RECHT DOOR ZEE

Orgaan der Vrije Vlaamsche Groepen.

GOD en de STAAT
zijn twee MEESTERS.

REDACTIE EN ADMINISTRATIE
NECKERSPOEL-BORGH, 5, MECHELEN

Waar MEESTERS zijn
Daar zijn SLAVEN.

RECHT DOOR ZEE.

« Reecht door zee » is de naam van ons blad dat heden verschijnt en dat wij u ter medewerking aanbevelen.

Wij denken dat er nog menschen genoeg gevonden worden, die, wars van alle geknoei, gekruip en geploeter zonder omzien vooruit willen naar de have van vrijheid, vrede en geluk.

Krachtige, stoere mannen hebben wij noodig, die ons helpen den weg banen door de walgelijke, rotte en huichelachtige maatschappij, waarin het krioelt van alle soorten woekerbeesten en bloedzuigers; waarin leugen, bedrog en onrecht zegevieren en al wat goed, edel en schoon is, wordt bezoedeld, vertrapt en versmoord.

Ieder doe zijn plicht, want wie gij ook zijt: arm of rijk, baas of slaaf, allen voelt gij den ni penden klauw van den niets sparenden gelddraak in uw nek. Alles gaat door zijnen zwelgenden strot: Gezondheid, onschuld, zielenadel, kracht, liefde, schoonheid, plicht, deugd en eer, vrijheid en blijheid..... alles, alles verdwijnt, terwijl ziekte, honger en ontucht de menschheid ondermijnt tot zelfs in hare teederste kiemen.

Dit kan nog mag 's wereldsloop zijn. Wij voelen het, en zullen daarom sterk staan, al ware het desnoods met weinigen. Strijden zullen wij mét de zwakken tégen alle verdrukking; alle schuimersstreken, waar wij ze ook zien, hetzij van hoog of laag, openlijk aanklagen. De etterbuilen der huidige wanmaatschappij dienen blootgelegd; opdat eenieder het afschuwelijk monster, dat zich schijnheilig met een dekmantel van beschaaftheid siert, kan mijden.

Of onzen arbeid zal gedijen of hij zal vruchten dragen? Dit zijn vragen die gij zelf moet beantwoorden. Voelt gij daar binnen in uw borst iets als eenen hevigen dorst naar rechtvaardigheid, dan is uwe plaats in ons midden. Het hangt van u ieder afzonderlijk af, of wij zullen slagen. Wij rekenen op veler hulp zoowel stoffelijk als zedelijk.

Te kampen zullen wij hebben met de loeiende golven, met stormen, onwèer, gebrek en ellende; doch met ons doel: het heil der menschheid voor oogen, zullen wij eenmaal zegevieren. Moed dus! mannen, vrouwen, moed! Reecht door 't schuimende sop!

Op dan! gij allen die de vrijheid en waarheid lief hebt. Op! menschen van gevoel en plicht. Op! minnaars van kunst en wetenschap.

Op! slaven der velden, mijnen en fabrieken. Op! werkelozen, zieken en hongerlijders. Op! gij allen, die nu ziel of lijf moeten verhoeren om de korst brood. Schouder aan schouder zullen wij de oude rotte stellingen doen kraken en ineen storten. Wij willen eene betere Maatschappij waarin het eene vreugde en eer zal zijn te arbeiden, en waarin niets doen en leven ten koste van anderen als laag staat gebrandmerkt.

Kom aan! wie wil? Hij helpe ons met woord, pen, raad of daad.

N. MAAT.

De Internationale.

Ontwaakt, verworpenen der aarde!
Ontwaakt, verdoemden, in hongers' sfeer!
Reedlijk willen stroomt over de aarde
En die stroom rijst al meer en meer.
Sterft, gij oude vormen en gedachten!
Slaafgeboornen, ontwaakt, ontwaakt!
De wereld steunt op nieuwe krachten,
Begeerte heeft ons aangeraakt!
Makkers, ten laatste male,
Tot den strijd ons geschaard,
En d' Internationale
Zal morgen heerschen op aard!

De staat verdrukt, de wet is logen,
De rijkraad leeft zelfzuchtig voort;
Tot het merg wordt d'arme uitgezogen
En zijn recht is een ijdel woord.
Wij zijn het moe naar anderer wil te leven,
Broeders, hoort hoe gelijkheid spreekt:
Geen recht, maar plicht is opgeheven.
Geen plicht, leert zij, maar recht ontbreekt.
Makkers, ten laatste male,
Tot den strijd ons geschaard,
En d' Internationale
Zal morgen heerschen op aard!

De heerschers door duivelsche listen
Bedwelmen ons met bloedige damp.
Broeders, strijdt niet meer voor andere twisten
Breekt de rijen! Hier is uw kamp.
Gij die ons tot helden wilt maken,
O barbaren, denkt wat gij doet:
Wij hebben wapnen hen te raken,
Die dorstig schijnen naar ons bloed.
Makkers, ten laatste male,
Tot den strijd ons geschaard,
En d' Internationale
Zal morgen heerschen op aard!

Samentrekking der Kapitalen

Zooals wij in ons eerste nummer zegden zullen wij de hoofden der arbeiders trachten te ontwikkelen, dusdanig tot dat zij zullen inzien dat eene vakvereniging tot wat meer is voorbeschikt dan om strijd te voeren voor eenige centen meer per uur, een achturigen arbeidsdag of dergelijke andere verbeteringen die het lot van den zwoeger wat verzachten, maar toch hem voortdurend gekneld houden onder het stelsel dat wij loonslaven noemen.

De groote strijd van eene vakvereniging moet zijn, om eene samenleving, waarin de eene mensch zich aanstelt als de meester over den anderen, doen te verdwijnen om plaats te maken voor een andere, waar elkeen geeft volgens zijne krachten en het recht heeft te nemen naar zijne behoeften.

Hoe daartoe te geraken? Ziedaar een vraagstuk dat op zooveel verschillende manieren wordt beantwoord als er kleur in den regenboog zijn. En nochtans niets schijnt gemakkelijker en zekerder te zijn dan dit, het zal volgens sommige zoo natuurlijk gaan als de aarde op vier en twintig uren om de zon draait.

Een van die middelen is volgens zekere partij leiders gelogen in de samentrekking der kapitalen.

Onlangs leesden wij zoo een artikel in het blad «Vooruit», waarin met cijfers bewezen werd, dat de kleine nijverheid en kleine handel stil aan maar zeker verdwijnen.

In Frankrijk bestonden in 1866 één miljoen 450.233 nijverheidsgestichten en in 1896 bestonden er nog slechts 724.240.

In 1866 waren er 335.812 huizen voor de kleedingsnijverheden in 1896 waren er nog 245.281.

En zoo gaat het voort in alle bedrijven, zegt «Vooruit», en bijgevolg is de Socialistische theorie juist, welke voorspelt dat de klein nijveraars en klein handelaars de rangen van het proletariaat komen vergrooten.

Van dit standpunt uitgaande staat de strijd

der vakverenigingen schoon en gemakkelijk

Denkt eens na : Van jaar tot jaar verminderen de uitbuiters en wij kunnen reeds uitrekenen, altijd volgens die theorie, wanneer het kapitalistisch tijdvak zal een einde nemen; want logiek doorgevoerd, staan wij op het laatst met miljoenen menschen die niets bezitten, tegenover één enkelen kapitalist, die zich meester heeft gemaakt van den ganschen aardbol, alleen door de natuurlijke(?) wet der samenstrekken der kapitalen!

Ee zoolang tot er nog slechts één is zullen wij niet moeten wachten; neen, er mogen er nog enkele honderden van dat soort zijn; de niets bezitters zijn in overgrootte meerderheid; zij sturen hun afgeveerdigden naar Kamers en Senaat en alras wordt er eene wet gestemd om die eenige honderde bezitters te onteigenen en zonder slag of stoot komen wij aan het gemeenschappelijke bezit. Deze formule die doorgaat bij de Sociaal Democraten van alle landen als wetenschappelijk vastgesteld, legt den grondslag der parlementaire taktiek.

De arbeiders behoeven maar goed te stemmen, en eens de meerderheid, de kretieren zij het staatskollektivisme of Communisme; alle uitzuigers zullen zich kalm onderwerpen aan de uitspraak van het parlement, zonder te trachten den minsten tegenstand te bieden, want hun aantal zal overeenkomstig de wet der kapitalistische opeenhooping, zeer verminderd zijn!?

Zeker, het is ongelukkig waar, de ellende vermeerderd bij de voortbrengers, maar niet bij de bourgeoisie, niet bij de kleine kapitalisten.

De theorie der samentrekking der kapitalen is vooruitgezet door Karel Marx, en dat is genoeg, opdat deze aanvaard wordt als een dogma door het overgroot gedeelte der sociaal democraten.

Elke groep of partij heeft zoo zijnen afgod en of het nu door de feiten bewezen wordt, dat hij gefaald heeft of niet, toch blijft men voortdurend bij dat « verouderde » axioma.

Niemand kan het ontkennen, indien deze, door Marx geformuleerde wet, niet indruischte tegen de werkelijkheid, dan zouden wij toch reeds een aanvang moeten zien met het afnemen der kleine kapitalisten, want eene halve eeuw hebben wij reeds achter den rug sinds die wet werd opgesteld. Gedurende dezen tijd hebben de produktie en de ruil eene ongehoorde vlucht genomen; de groote private fortuinen, millarden werden gevormd, kolossale maatschappijen ontwikkelden zich..., volgens deze wet moest het aantal kleine kapitalisten verminderd zijn. In ieder geval elke aangroei in het aantal moest buiten gesloten zijn. Laat ons nu zien wat de statistiek van Engeland ons leert. (Getrokken uit De Soc. Democraten hare daden en leering.)

Engeland, buiten Amerika, is wel het land der kapitalistische productie bij uitnemendheid en dus is het hier ook dat de kleine kapitalen het eerst en het meest zouden moeten verdwijnen.

Om het tegendeel te bewijzen zouden wij een reeks cijfers kunnen aanhalen, doch bepalen wij ons bij enkelen.

Nemen wij, om te beginnen, de belastingschuldigen en vergeten wij niet, dat de fortuinen beneden de 100 pond sterling of omtrent 2500 fr. geene belasting betalen.

Jaren : Aantal belastingschuldigen : Per 10.000 inw. :
1850 65.389 23
1860 85.530 30
1870 130.375 42
1880 210.430 63
1886 250.000 70

In 36 jaren is het aantal belastingschuldigen met een jaarlijksch inkomen boven de 5000 fr. verdrievoudigd, terwijl de bevolking slechts met 40 per honderd is vermeerderd.

Van 1869 tot 1889 zijn de klein eigenaars die een fortuin hadden van 5000 tot 12.500 fr. toegenomen met 72 per honderd; de bezitters van 15000 tot 22.500 fr. vermeerderd met 29 per honderd; die van 25.000 tot 100.000 fr. 28 per honderd en die van 100.000 fr. tot meer dan een miljoen zijn insgelijks verhoogd met 28 per honderd.

Uit deze cijfers, die wij zouden kunnen vertienvoudigen, blijkt dus duidelijk, dat er tot heden nog geen kwestie is, dat de klein kapitalist verdwijnt; het tegendeel wordt ten zeerste bewezen.

Wanneer het proletariaat dus zijn vertrouwen stelt op de verdwijning, langs natuurlijke weg, van den kleinen uitzuiger en hij eenmaal zal komen te staan voor enkele groote kapitalisten, dan trekt hij aan een verkeerd eind en komt bedrogen uit.

De theorie van Marx is dus valsch, en terzelfder tijd vervallen ook de praktische middelen die zijne aanhangers voorschrijven, namelijk de parlementaire actie, om een einde te stellen aan de overheersching van den arbeid door het kapitalisme, waarin, zooals wij gezien hebben, de kleinen een overwegenden rol spelen.

Er dienen dus andere middelen aan de hand gedaan te worden, opdat de vakverenigingen hunnen strijd met welslagen kunnen voeren. In andere artikelen zullen wij die middelen bespreken, nadat wij eens zullen gewezen hebben op de uitbreiding der kleine nijverheid.

N. B. — Dit artikel was door mij aangeboden om opgenomen te worden in de HOUTBEWERKER, het blad van den Onafhankelijken Houtbewerkerbond, doch het werd geweigerd. Wij laten de leden oordeelen over dergelijke handelwijze. Frans Verbelen.

Aan de Mechelsche kameraden.

Zooals u ziet is het eene afgedane zaak. Wij hebben ons blad « Recht door Zee »; dit strijdblad een lang en duurzaam bestaan verzekeren; dat hangt slechts van ons af.

Mechelen telt kameraden genoeg, die het vrijheidslievend socialisme aankleaan, om een strijdblad tot stand te houden, samen met de Antwerpsche kameraden en vrienden van andere vlaamsche gewesten waar de anarchie is doordrongen.

Wat ons ontbreekt dat zijn vertrouwelijke bijeenkomsten onder al de kameraden, want hoevele zijn er niet die wij nooit in ons midden zien en toch verkleefde aanhangers zijn van ons gemeenschappelijk ideaal.

Nu er een blad is gesticht zou het van het grootste belang zijn dat eens al de vrienden samen komen om de propagande voor het blad goed te regelen.

Nemen wij eens dat er vijftig mannen opkomen en die zeggen: Het blad moet en zal blijven leven, dan is dit een voltrokken feit.

Vijftig kameraden, en elk neemt voor zijne rekening bijv. 10 of 20 bladen, dan

komen wij tot 500 of 1000 numm rs van Recht door Zee, die wij dan in al hoeken van de stad kunnen verspreiden; elk een heeft toch wel tien of twintig kennissen die min of meer lust gevoelen om te lezen, want wij meenen dat het niet genoeg is de lectuur zoo maar op goed val het uit rond te deelen. Neen, we moeten min of meer verzekerd zijn dat er leeslust zit in diegene waaraan men een blad geeft of verkoopt.

Ge ziet dus, vrienden, met hoe meer leden wij zijn hoe beter en gemakkelijker het werk kan verricht worden.

Wij roepen dus, diegene op, welke lust gevoelen om mede te werken voor de verspreiding der anarchistische gedachten, en ook diegene welke ons stoffelijk zouden willen steunen.

Eene vergadering zal dus plaats hebben Maandag 7 Meert, om 8 uren 's avonds, in het lokaal De Beurs, Borzestraat.

Op mannen, Op, en niet getelmd.

UIT HET LEVEN DER PAUZEN

Wij gaan niet uit van het standpunt der sociaal democraten dat godsdienst privaatazaak is.

Neen, wij gelooven en zijn tevens overtuigd dat de godsdiensten, eender hoe zij zich noemen, als een maatschappelijke kwaal moet aanzien worden. Iedere godsdienst, en dat vóoral in de beschaafde landen, is een steunpilaar van de maatschappelijke wanverhouding, en samen met troon en beurs, vormt de godsdienst die drie eenheid, die voor het menschedom gedurende eeuwen veel weê en ellende heeft te weeg gebracht. Uitgaande van dit standpunt, zal « Recht door Zee » de godsdienst trachten te ondermijnen door alle mogelijke en eerlijke middelen.

Wij zullen in onze kolonnen dus beginnen met de geschiedenis te schrijven der Pauzen, of beter gezegd, eenige brokstukken aanhalen uit het leven der Pauzen, die zich het meest hebben doen kennen gedurende hun leven.

Volgens de roomsche kerk, begint de reeks der Pauzen wel met Petrus, die zij als den eersten paus erkent, doch wij meenen beter te doen met eerst eene schets te geven van het leven en werken van Jesus, die dan toch wel werkelijk de eerste paus is geweest, want het hoofd der roomsche kerk noemt zich de wereldlijke vertegenwoordiger van Christus op de aarde.

Schetsen wij dus in korte trekken het leven van Jesus, aannemende dat hij werkelijk heeft bestaan nu omtrent 2900 jaren geleden. Gedurende dit tijdstip leefde het joodsche volk onder de overheersching van het Romeinsche rijk en de wanverhouding die er toen heerschte tusschen de bezittende en niets bezittende klasse kunnen wij bijna vergelijken met den hedendaagschen toestand.

De verdrukking van het nederige volk nam hoe langer hoe meer toe door de romeinsche overheersching geholpen door de joodsche geld aristocratie en het priesterdom.

Allerlei sekten vormden zich om op te komen tegen die onverdragelijke tyrannie en uitbuiting.

Onder die voornaamste sekten noemen wij: De Esseers, de Stoïcijnen, 't Neb Platonisme,

en 't Paulinisme en tevens sloten zich daar revolutionnaire elementen bij aan zooals de Zeloten.

Deze sekten nu legden den grondslag van het Christendom, zooals het later door Jesus gepredikt werd.

Jesus zelf is een Esseer van afkomst als wij eene Joodsche legende mogen gelooven, die over die over diens geboorte bestaat. (Zie daarvoor het Leven van Jesus, door Domela Nieuwenhuis).

De invloed der Esseers blijkt ook duidelijk als wij verscheidene sekten nagaan uit het Nieuwe Testament.

Jacobus, V hoofdstuk, 1 vers: Welaan nu, gij rijken, weent en huilt over uwe ellendigheden die over u komen.

2° Uw rijkdom is verrot en uwe kleederen zijn van de motten geëeten geworden.

4° Ziet het loon der werklieden, die uwe landen gemaaid hebben, wat door u verkort is, roept en het geschrei dergenen, die geoogst hebben, is gekomen tot in de ooren van den Heer Saboath.

Verder in de handelingen der apostelen, lezen wij het platste communisme. Hand. II, hoofd. 44: En allen, die geloofden waren bijeen, en hadden alle dingen gemeen.

45° En zij verkochten goederen en have en verdeelden dezelfden aan allen, naar dat elk van noode had.

Hand. IV, 32. En de menigte van degene die geloofden, was één hart en ééne ziel en niemand zeide van hetgeen hij had, zijn eigendom was, maar alle dingen waren hen gemeen.

Deze eenige voorbeelden getrokken uit de leer van Jesus en de eerste apostelen zeggen duidelijk dat er bij de opkomst van het christendom geen spraak is geweest van godsdienst noch van die kerkelijke feesten en ceremoniën

die wij thans waarnemen in de roomsche kerk.

Neen, Jesus was daar niet om op te bouwen of een nieuwe godsdienst te stichten, maar hij stond op om af te breken met het oude regiem waarbij het grootste gedeelte van het mensdom verdrukt en vertrappt werd door een zeer kleine minderheid. Jesus was de man van karakter die rond uit voor zijn gedachten dierf opkomen en die er zijn leven voor gaf.

Hij liep op geene zijpaden, heulde niet met de rijken om een verbetering langs hier of eene verzachting langs daar; hij ging regelrecht zijn gang, predikte onvervalscht zijne leer en dreef met de zweep de kooplieden en schacheraars uit den tempel.

Jesus, zooals wij hooger zegden, vormde geene kerk of partij waar hij zich aan het hoofd van stelde, maar had alleen voor oogen de mensch op te leiden tot mensch.

Er was onder de eerste kristenen geen paus die heerschte over de kristene wereld.

Bisschoppen, aartsbisschoppen en prelaten waren ongekend. In hunne vergaderingen was het oudste lid die als voorzitter zetelde en de vergadering leidde.

Het was maar later toen het christendom toenam in aantal dat de slimste en de doortrapsten zich begonnen aan te stellen als blijvende hoofden die dan weer later zich zelven aanstelde of werden aangesteld als aartsbisschop, bisschop, enz., enz.

De leer van Jesus en der eerste christenen werd stil aan verloochend en langzamerhand kwam men er toe, de grondslag te leggen van de Roomsche kerk met al den aanhang zooals wij ze thans kennen, ofschoon nog wat op kleiner schaal.

Zooals het met 't christendom is gegaan zoo gaat het met alle kerken en partijen die

mchtig en groot worden en allen in één midden samen trekken.

Wie bijv. in ons land de opkomst en grootwording der sociaal democratie heeft bijgewoond en gevolgd, zal bemerken dat er van de eigentlijke leer van het socialisme niet veel meer overschiet zooals die over twintig jaren werd gepredikt.

De Sociaal Democratie volgt dezelve, die door de kristene kerk is dood gemaakt. Er zijn nog wel geen erkende officieele pauzen doch alles leidt er naartoe en die welke nog enkele jaren kan wachten dat zij er wel zullen toe komen.

De autonome, vrije groepen, zooals die bestonden onder de Internationalen met hun vrij denken en vrij over hen zonder te staan onder de discipline der partij of hoofdcomiteit zijn sinds lang verdwenen. Er is éénheid en éénzelligheid onder de Sociaal Democratische partij ten koste van het beginsel juist zooals in de Roomsche kerk.

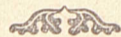
De besluiten van een congres moeten met den zelfden eerbied gevolgd worden als de geloofs punten der kerk.

Die daar buiten gaat of er tegen handelt wordt in den ban der partij of der kerk geslagen.

Het gezag wordt door de Sociaal Democraten zoo zeer in eere gehouden als door Rome.

Beiden komen dus in oorsprong en ontwikkeling volkomen overeen en daarom vinden wij het goed ze hier in dit artikel aan elkander te toetsen.

F. V.

Leest het blad

RECHT DOOR ZEE.

MENGELWERK

I

DE GESCHIEDENIS

VAN HET

Britsche Vakvereenigingswezen

DOOR

SIDWEG en BEATRICE WEBB.

« Het verzamelen dezer bouwstoffen en zelfs de wijde uitgestrektheid van het onderzoek zelf, zouden onmogelijk zijn geweest, als wij niet het geluk hadden gehad de hulp te verkrijgen van een voor dien arbeid zeer bevoegd collega. In Master F. W. GALTON hebben wij een ijverigen helper gevonden, aan wiens onvermoeiden arbeid wij de uitgebreidheid onzer bouwstoffen en statistieken verschuldigd zijn. Zelf een bekwaam ambachtsman, en gedurende eenigen tijd secretaris van zijn vakbond, bracht hij voor die taak niet alleen scherp vernuft en onvermoeiden ijver, doch ook een persoonlijke bekendheid met de bijzonderheden van het leven en de organisatie der Vakvereeningen, die zijne medewerking van onschatbare waarde deed zijn. In ons laatste hoofdstuk hebben wij een duidelijke schets van het inwendige leven eener Vakvereening, afkomstig van zijn pen, opgenomen ».

VOORBERICHT. S. en B. WEBB.

» Den leerling is het vakvereenigingswezen weinig meer dan een woord. Hij kan nu en dan de werklieden op zijn winkel de vereeniging en hare verrichtingen hooren bespreken; en hij weet dat na een «club-avond» een aan-

tal verhalen van de gebeurtenissen der vergadering zullen worden gedaan; terwijl hij, als er vele georganiseerden op zijn werkplaats zijn, zelfs warme debatten over de in de vergadering gedane voorstellen kan te hooren krijgen. Maar het voornaamste onderwerp zal altijd het persoonlijke zijn — wie op de vergadering was en welke onder kameraden werden aangetroffen; want de «Club» is in den regel de plaats van samenkomst voor de veteranen in het vak. Indien hij ergens werkt waar ook een der vakvereenigingsbestuurders arbeid, zal hij nu en dan een woord van raad of aansporing, «dat hij er om moet denken zich aan te sluiten als hij een man zal zijn geworden», vernemen. Over het geheel zal echter zijne kennis van en belangstelling in de vereeniging zeer gering zijn. Maar mocht er, terwijl hij nog een jongen is, in zijne werkplaats eene werkstaking uitbreken, dan zullen het bestaan en de macht der vakvereening hem zeer duidelijk worden. En als hij alleen, of met de andere jongmaatjes, in de overigens verlaten werkplaats arbeid, zal hij zelfstandig aan het denken geraken. Hij zal natuurlijk een hevigen afkeer hebben van de in de werkplaats gebrachte onderkruipers, want het kameraadschappelijk gevoel is bij jongens sterk ontwikkeld. En hij zal met aanmerkelijk genoegen waarnemen, dat het in den regel minder waardigen werklieden zijn.

Maar als de werkgever «geen kwade kerel» is en hem goed en vriendelijk behandelt, zal hij toch in den regel denken dat de mannen ongelijk hadden te staken. Want de jongen beschouwt den werkgever als iemand «die de mannen werk verschaft» en beschouwt

daarom eene werkstaking als een ondankbaarheid; en verder heeft hij nog een vaag idee dat de werklieden in de positie verkeerden van velen tegen één, waarom hij zich onverwijld aan de zijde van de zwakste partij schaart.

Als de jonge man het einde van zijn leerijd nadert, ziet hij zich vaak toegesproken door vakvereenigingsleden, die er bij hem op aandringen, zich bij de vereeniging aan te sluiten. Hij merkt ook op, dat er meer aandacht aan hem wordt gewijd en dat hem vaak naar zijne meening over vak-aangelegenheden wordt gevraagd. Ten slotte wordt hij uitgenoodigd tot een bezoek aan het koffiehuis waar de club-vergaderingen worden gehouden en maakt kennis met de vereeniging bestuurders en met een aantal zijner vakgenooten.

De voordeelen, door de vereeniging aangeboden worden breed uitgemeten, waarbij groote nadruk wordt gelegd op de fondsen tot uitkeering bij ziekten, invaliditeit, overlijden en vooral bij werkeloosheid. Want de vakvereening is de eenige instelling, die uitkeering bij werkeloosheid verstrekt. Tegen ziekte en overlijden kan hij reeds verzekerd zijn bij de eene of andere der talloze uitkeeringsvereeningen; maar de uitkeering bij werkeloosheid wordt nergens verstrekt dan door eene vakvereening, omdat het alleen daar mogelijk is te weten, of iemand, die op uitkeering aanspraak maakt, werkeloos is door slapte, of slecht gedrag, of onbekwaamheid, en zelfs of hij inderdaad wel werkeloos is.

(Wordt voortgezet).

DE OUDE EN DE JONGE UIT DE AUTONOMIE.

DE OUDE:

Is weder een dag met haar zorgen voorbij?
'k Mag nauwlijks gelooven dat het zoo zij...
Doch de Zonne des daags zinkt achter de kust
En 't gelui der klokken noodigt ter rust.
Ter rust? — O hoon, van rust te spreken
Tot hen, die onder d' arbeid haast breken,
Wier leven één eenige arbeidsdag is,
Waarvan ieder uur ter dood voert gewis...
En de dag mijns levens, wat wordt hij mij lang
En thans komen er uren, waarin 't mij wordt
[zoo bang
En toch zoo licht, alsof mij d' avondrust
[maande:
Houdt uwe hoop op 't betere staande!

DE JONGE:

Ja, vader, de stem van den nieuwen tijd,
Bereikt uwe ooren. — Wij zijn bereid!

DE OUDE:

Een nieuwe tijd? Ik geloof niet daaraan
De oude was slecht — een nieuwe, wat kan
Die beters brengen? — Mijn zoon! Het is u
[gorden
Met een hoop, die nimmer verwezentijkt kan
[worden.

Ik heb geleefd — en in zeventig jaren
Het lijden van zeventig levens ervaren.
Ik wenschte, ik ware voor vijftig gestorven
Ik had mij voor vijftig de rust reeds verworven
Gij weet het, mijn Zoon, hoe 't is begonnen
Hoe 't zich van dag tot dag heeft verder ge-
[spinnen

D' arbeid eens slaven was voor mij het begin
En die arbeid des slaven bracht hun slechts
[gewin.

Ik heb gewerkt... en heb hun gemaakt rijk
'k Heb gehongerd met de mijnen tot 'k schier
[was een lijk;

Doch zij hebben gebrast, gezopen alle dag
Zie, zoo was het leven dat op mij lag...
Een leven tot 't welk wij, groot en klein,
De in armoed geborenen, veroordeeld zijn...
En dat is het eind: dat 'k nu prijs moet geven
Aan hunne genade mijn krachtloos leven!
Doch eer ik van hun tafel eet een stuk brood
Dat mijn zweet hun verschaft... eer sterf ik
[den dood.

Ja, mij, oude van dagen is een lot beschoren.
Dat de wensch mij ontrukkt: Ach! ware ik nim-
[mer geboren!

DE JONGE:

Bij mij hoort ge, vader, en zult bij mij blijven
Tot eens uw moede lippen verstijven.

Doch eerst zal de toekomst u deez' vreugd be-
[reiden

Dat gij sterft in 't geloof: niet vergeefs was
[mijn lijden.

Vader, uit alle oorden verneemt men de kon-
[den

Dat zich broeders en zusters in scharen ver-
[bonden

Om te strijden voor vrijheid, voor recht en
[voor brood,

Met woord en met daad, met kruut en met lood
De kerken vernietigend, de troonen verbrijze-
[lend,

Bezitters ontrendend en beulen grijzelend,
Alles verwoestend wat den weg hun kan sper-
[ren:

Vooruit! is hun kriegsroep — de zege niet verre!

DE OUDE:

Mijn Zoon, och, hoe gaarne mocht ik u gelooven
'k Wil u 't vertrouwen op de toekomst niet
[rooven.

Doch, zie, ook onze vernietigde dagen
Droegen wij steeds niet met nuttelos klagen.
Ook wij, wij hebben ons dikwijls vereend
Om die schoone vrijheid te bekampen.
Getrouw ons om 't vaandel des opstands ge-
[schaard

En niet ééne ontgoocheling bleef ons bespaard.
Met schoon klinkende woorden is men bij ons
[gekomen

En heeft ons, die vertrouwden, alles ontnomen.
Wij hebben gestreden en... werden geslagen
En durfden onze verraders geen rekenschap
[vragen.

Wij werden ontmoedig door hun kruut en lood
Wij bleven in ellende, en zij? — werden groot!
Het zijn leugenaars, mijn zoon, en wie hen
[geloof,

Wordt geloof, hoop en liefde geroofd.

DE JONGE:

Zoo was het, mijn vader. — Doch wilt u bezinnen,
Juist waar gij hebt verloren, daar zullen wij
[winnen,

Want wij hebben deez' kostbare leere getogen
Uit de leugen dergenen die u belogen:
Zelf slechts vooruit, ons zelf slechts vertrouwen
En zelf een nieuwe toekomst ons bouwen.

DE OUDE:

Uw woorden;... zij klinken verwarmend en
[goed

Doch mij, d'ontmoedigde, ontbreekt thans de
[moed.

Doch zeg: Is ieder uwer genoegzaam sterk
Op den dag, dien gij wacht, te volbrengen zijn
[werk?

DE JONGE:

Zij is 't... De vrijheid, waarvoor wij slechts
[leven

Haar hebben w' onz' ziel en lichaam gegeven.
Doch nu, hoor onze leere: De mensch is vrij!
Hij wordt niet beheerscht, door wien het ook zij;
Voor elk is zijn arbeid, voor elk de belooning
Hij geeft geene schatting, aan heer noch aan
[koning.

Zijn is zijn daarzijn. Hij heeft niet te geven
Dien and'ren « den staat », zijn geluk en zijn
[leven.

Hij kent geenen God meer, is niet meer door
[den waan

Des geloofs eens anderen onderdaan.
Vrij is zijn liefde, vrij is zijn leven!

Zijn vijand is slechts, die hem wetten wil geven,
Zoo is de wereld, die wij ons willen stichten

Doch eerst komt de slaaf om zijn beulen te
[richten

DE OUDE:

'k Bezin mij, 'k bezin mij, en 'k kan 't niet
[verstaan

Zal ieder zijn eigenen weg dan slechts gaan?
Bestuurd niet van boven als een pop aan een
[draad,

Niets meer verplichtaan dien roover 'den Staat,?
Geen armen, geen rijken, geen zwakken, geen
[sterken?

In zichzelf slechts dienend de heilige werken
Der menschheid? Geen wet, geen dwang, geen
[onderdaan?

Of alle orde dan niet moet vergaan?

DE JONGE:

De orde van heden? Ja, die zal vergaan!
Doch op eigene beenen zal ieder dan staan,
Zijn waarde als mensch boven alles eeren

En daarom ook die van geen anderen deren.
Doch vrij moet hij zijn. — In ketens gevecht
Van meesters en beulen, is redeloos en slecht?

(Wordt voortgezet.)

BOEKHANDEL J. MODOU DEURNESTRAAT, 15 ANTWERPEN (nabij de Diepestraat)

Levert allerlei boeken en tijdschriften
grote keus van Anarchistische
en Socialistische brochuren en boeken
werken over het geslachtsleven, enz.

Verkooper van het blad
RECHT DOOR ZEE.

Aanbevolen Schriften

Verkrijgb. bij den verk. v. Recht door Zee.

Eenige bemerkingen over den alcohol	fr. 0.05
De Vrouw in de Maatschappij	0.15
Werkeloosheid (Domela Nieuwenhuis)	0.10
Is het Atheïsme onwetenschappelijk	0.12
Is het Atheïsme onzedelijk	0.12
Maatschappelijke en rechtstoestand der vrouw	0.10
Hoe oud is de wereld	0.10
Werkeloosheid als maatschappelijk verschijnsel	0.10
Een woord aan de jongelingen (Krapotkine)	0.10
De goden	0.30
De gevangenen (Krapotkine)	0.25
Privaat bezit (Cornelissen)	0.25
Domine, Pastoor of Rabbi	0.20
Kritiek van een radikaal op Karel Marx	0.25
Onze grootte vijand	0.50
Utopia	0.50
De puinhoopen (Volney)	0.40
Het Soc. verloop in Belgisch Parlement	0.20
Hoe ontstond godsdienst	0.40
De Kerkvaders en den Eigendom	0.50
De Sociaal-democratie in haar leeringen en daan (Tcherkeshoff)	0.20
Het revolutionnair communisme (Cornelissen)	0.45
Individualisme en Socialisme	5.00
De Vrouw en het Socialisme (Bebel)	1.25
Verz. stukken van Roorda v. Eysinga (8 d.)	1.25
Feiten en Theoriën	1.25
De stervende maatschappij en de Anarchie	2.75
Alg. natuurkundige Aardrijkskunde (2 d.)	3.00
De elementen der sociale wetenschap	4.25
Vooruitgang en Armoede	3.50
Schetsen en tafereelen uit de Fransche Revolutie van 1789	1.25
Het licht der nieuwe wereld	1.00
De toekomstmaatschappij (J. Graeve, ingeb.)	3.25
Het weer en de dampkring (Flammarion)	6.00
Het Koninkrijk Gods is binnen in u (Tolstoi)	1.00
Mijn gedenkschriften (Tolstoi, 2 d.)	4.50
De mensch en zijn plaats in de natuur	3.00

SNELPERSDRUKKERIJ

A. HENDRICKX LANGE HAARGRACHT, 43 MECHELEN.

Het huis gelast zich met alle drukwerken
GOEDKOOPE en SPOEDIGE BEDIENING

Uitg. Fr. Verbelen, Neckerspoel, Mech.

Drukkerij Aug. Hendrickx,
Lange Haargracht, 43, Mechelen.